

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΔΙΚΑΣΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

**Αριθμός Γνωμοδότησης 56/2020
(Ατομική)**

Αριθμός Ερωτήματος: Το έγγραφο με αριθμό πρωτ. 3728/3-4-2020 του Πρύτανη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Ερώτημα: Ερωτάται εάν η τριετής εργασία σε αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα της χώρας ή της αλλοδαπής ή η συμμετοχή με αμοιβή σε οργανωμένα ερευνητικά προγράμματα που τίθεται ως προϋπόθεση, διαζευκτικώς ή/και συνδυαστικώς με τις προϋποθέσεις της τριετούς αυτοδύναμης διδασκαλίας ή του τριετούς αναγνωρισμένου επαγγελματικού έργου, για την εκλογή μέλους Δ.Ε.Π. στη βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή, πρέπει να έχει διανυθεί μετά τη λήψη του διδακτορικού διπλώματος.

Ιστορικό

Στο παραπάνω έγγραφο της υπηρεσίας και στα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν, εκτίθεται το ακόλουθο πραγματικό:

1. Στο πλαίσιο διαδικασίας εκλογής μέλους Δ.Ε.Π. στη βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή στο Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, κατά τη συνεδρίαση του οικείου Εκλεκτορικού Σώματος στις 26.3.2020, εξετάστηκε υπόμνημα ενός εκ των υποψηφίων, με το οποίο τέθηκε ζήτημα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 19 παράγραφος 1, περίπτωση β, υποπερίπτωση αα, σημείο i του ν. 4009/2011, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 9 του ν. 4521/2018, κατά την οποία: «αα) Για την εκλογή σε θέση *Επίκουρου Καθηγητή* απαιτούνται: i) *Τρία (3) έτη τουλάχιστον: ή αυτοδύναμης διδασκαλίας μετά την απόκτηση του διδακτορικού διπλώματος στο γνωστικό αντικείμενο του Τομέα σε Α.Ε.Ι. ή ομοταγή ιδρύματα του εξωτερικού ή αναγνωρισμένου επαγγελματικού έργου ανάλογου επιπέδου σε σχετικό επιστημονικό*

πεδίο ή εργασίας σε αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα της χώρας ή της αλλοδαπής ή συμμετοχής με αμοιβή σε οργανωμένα ερευνητικά προγράμματα. Το χρονικό διάστημα των τριών (3) ετών μπορεί να κατανέμεται συνδυαστικά στις ανωτέρω δραστηριότητες, οι οποίες σε κάθε περίπτωση είναι αντίστοιχες με το επιστημονικό επίπεδο και συναφείς με το γνωστικό πεδίο της θέσης που προκηρύσσεται.....». Με τη σχετική εισηγητική έκθεση που κατατέθηκε κατά την ως άνω διαδικασία εκλογής, σε έναν εκ των υποψηφίων προσμετρήθηκε χρόνος ερευνητικής εργασίας που είχε λάβει χώρα σε χρονικό διάστημα πριν την απόκτηση του διδακτορικού διπλώματος. Πιο συγκεκριμένα, προσμετρήθηκε εργασία συνολικής διάρκειας 15 μηνών ως Ερευνητή κατά τα έτη 2012-2016, ενώ το διδακτορικό δίπλωμα αποκτήθηκε το έτος 2017. Δεδομένου ότι στον εν λόγω υποψήφιο προσμετρήθηκε ερευνητικό έργο διάρκειας 24 μηνών μετά τη λήψη του διδακτορικού του, ο εν λόγω υποψήφιος κατέστη εκλόγιμος για τη προκηρυχθείσα θέση του Επίκουρου Καθηγητή. Σύμφωνα με το υπόμνημα που κατέθεσε άλλος υποψήφιος στην ίδια διαδικασία εκλογής, στο πλαίσιο της ερμηνείας της ως άνω διάταξης, όπως αυτή έχει γίνει από τη νομολογία των δικαστηρίων, το διαζευκτικό «ή» δεν αποσυνδέει τις άλλες μορφές απασχόλησης από αυτήν της αυτοδύναμης διδασκαλίας από τον χρόνο λήψης του διδακτορικού. Προς επίρρωση δε της θέσης αυτής, στο υπόμνημα παρατίθεται το εξής απόσπασμα: «.....(από τις διατάξεις) που καθορίζουν τις προϋποθέσεις για την εκλογή και στις λοιπές βαθμίδες του ΔΕΠ, συνάγεται ότι η διετής αυτοδύναμη διδασκαλία [αφορά εκλογή σε μικρότερη βαθμίδα] ή η διετής εργασία σε ερευνητικά κέντρα που αποτελεί μία από τις προϋποθέσεις, που απαιτούνται διαζευκτικά για την εκλογή στη βαθμίδα του επίκουρου καθηγητή, πρέπει να έχει διανυθεί και διεξαχθεί μετά τη λήψη του διδακτορικού διπλώματος. Πράγματι μόνο έτσι η ερευνητική αυτή δραστηριότητα αντιστοιχεί στο υψηλότερο επιστημονικό επίπεδο, στις αυξημένες απαιτήσεις του οποίου πρέπει να ανταποκρίνεται ο υποψήφιος για κατάληψη θέσεως ΔΕΠ μετά την εκ μέρους του ολοκλήρωση της διαδικασίας απόκτησης του διδακτορικού του διπλώματος δεδομένου ότι το δίπλωμα αυτό απλώς πιστοποιεί ότι ο κάτοχός του έχει φθάσει στο απαιτούμενο ελάχιστο επίπεδο επιστημονικής ωριμότητας που απαιτείται ως αφετηρία για την μετέπειτα ακαδημαϊκή του εξέλιξη» (στο υπόμνημα γίνεται επίκληση των αποφάσεων 2747/1997 του Συμβουλίου της Επικρατείας και 594/2014 του Διοικητικού Εφετείου Λάρισας).

Κατά τη συζήτηση στο Εκλεκτορικό Σώμα επισημάνθηκαν από μέλη αυτού τα εξής:

α) η ανωτέρω ερμηνευτική προσέγγιση της νομολογίας έγινε επί τη βάσει όχι της ως άνω διάταξης του άρθρου 19 παρ. 1, περ. β, υποπερ. αα, σημείο ι του ν. 4009/2011, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 9 του ν. 4521/2018, αλλά της προϊσχύουσας αυτής διάταξης, δηλαδή του άρθρου 14, παρ. 3, σημείο ι του ν.1268/1982, η οποία είχε ως εξής: «3. Για εκλογή ή εξέλιξη σε θέση *Επίκουρου Καθηγητή* απαιτούνται: 1) *Τουλάχιστον δύο χρόνια αυτοδύναμης διδασκαλίας μετά την απόκτηση του διδακτορικού διπλώματος στο γνωστικό αντικείμενο του Τομέα ή τουλάχιστο δύο χρόνια εργασίας σε αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα της χώρας ή της αλλοδαπής ή αναγνωρισμένο επαγγελματικό έργο σε σχετικό επιστημονικό πεδίο ή συνδυασμός των παραπάνω*».

β) Η ισχύουσα διάταξη διαφέρει από την προϊσχύουσα επί της ουσίας ως προς τη διάρκεια του απαιτούμενου χρονικού διαστήματος (διετία κατά το ν. 1268/1982, τριετία κατά το ν. 4009/2011, όπως τροποποιήθηκε από το ν. 4521/2018) και ως προς την προσθήκη μιας ακόμη ρητής περίπτωσης που λαμβάνεται ως προσόν, ήτοι της συμμετοχής με αμοιβή σε οργανωμένα ερευνητικά προγράμματα. Η διατύπωση με το διαζευκτικό «ή» παραμένει η ίδια.

γ) Η μέχρι τούδε πρακτική και η ερμηνευτική προσέγγιση των ως άνω διατάξεων (κυρίως της ισχύουσας αλλά και της προϊσχύουσας), σύμφωνα με την εμπειρία των μελών του Εκλεκτορικού Σώματος κατά τη διαδικασία εκλογής μελών Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι. ανά την Ελλάδα, ιδίως στη βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή, εδράζεται στην άποψη ότι η προϋπόθεση της απόκτησης του διδακτορικού διπλώματος αφορά μόνο το προσόν της αυτοδύναμης διδασκαλίας και όχι της ερευνητικής δραστηριότητας, λόγω της διαζευκτικής σύνδεσης μεταξύ αυτών στο κείμενο των εν λόγω διατάξεων.

δ) Η ερμηνευτική προσέγγιση της νομολογίας, επειδή ακριβώς έγινε επί τη βάσει προϊσχύουσας διάταξης, έλαβε υπόψιν το γεγονός ότι στο πλαίσιο του ν. 1268/1982 προβλεπόταν και η βαθμίδα του Λέκτορα, ως εισαγωγική βαθμίδα μελών Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι., η οποία απαιτούσε λιγότερα προσόντα επιλογής και, έτσι, για τη βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή ακολούθησε μια πιο αυστηρή ερμηνευτική προσέγγιση ως προς τα απαιτούμενα προσόντα επιλογής,

τελολογικού χαρακτήρα και όχι περιοριζόμενη στη γραμματική διατύπωση της διάταξης. Στο ισχύον νομικό πλαίσιο η βαθμίδα του Λέκτορα έχει καταργηθεί και εισαγωγική βαθμίδα μελών Δ.Ε.Π. Α.Ε.Ι. είναι η βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή. Με βάση όλα τα παραπάνω, το Εκλεκτορικό Σώμα επιφυλάχθηκε να προχωρήσει στην απόφαση εκλογής και ενόψει του ανακύψαντος νομικού προβληματισμού ζήτησε να τεθεί στη Νομική Υπηρεσία του Πανεπιστημίου το ερώτημα:

«Στη διάταξη του άρθρου 19 παράγραφος 1, περίπτωση β, υποπερίπτωση αα, σημείο i του ν. 4009/2011, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 9 του ν. 4521/2018, η αναφερόμενη προϋπόθεση προηγούμενης κτήσης διδακτορικού αφορά μόνο το προσόν της αυτοδύναμης διδασκαλίας ή και στην διαζευκτικώς προβλεπόμενη προϋπόθεση της εργασίας σε ερευνητικά κέντρα ή της συμμετοχής με αμοιβή σε οργανωμένα ερευνητικά προγράμματα;»

Νομοθετικό πλαίσιο

2. Στο άρθρο 19 του ν. 4009/2011 «Δομή, λειτουργία, διασφάλιση της ποιότητας των σπουδών και διεθνοποίηση των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων» (Α'195), ορίζονται τα εξής: «1.α) Προϋπόθεση για εκλογή σε θέση καθηγητή όλων των βαθμίδων είναι η κατοχή διδακτορικού διπλώματος, καθώς και η συνάφεια αυτού του εν γένει ερευνητικού, επιστημονικού, διδακτικού, κλινικού ή καλλιτεχνικού έργου των υποψηφίων με το γνωστικό αντικείμενο της προς πλήρωση θέσης¹.....β) Για τα προσόντα εκλογής των μελών Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι. ισχύουν, επιπλέον της περίπτωσης α' τα εξής: αα) Για την εκλογή σε θέση Επίκουρου Καθηγητή απαιτούνται: i) Τρία (3) έτη τουλάχιστον: ή αυτοδύναμης διδασκαλίας μετά την απόκτηση του διδακτορικού διπλώματος στο γνωστικό αντικείμενο του Τομέα σε Α.Ε.Ι. ή ομοταγή ιδρύματα του εξωτερικού ή αναγνωρισμένου επαγγελματικού έργου ανάλογου επιπέδου σε σχετικό επιστημονικό πεδίο ή εργασίας σε αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα της χώρας ή της αλλοδαπής ή συμμετοχής με αμοιβή σε οργανωμένα ερευνητικά προγράμματα. Το χρονικό διάστημα των τριών (3) ετών μπορεί να κατανέμεται συνδυαστικά στις ανωτέρω δραστηριότητες, οι οποίες σε κάθε

¹ Η περίπτωση α' αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο τέταρτο παρ.1 του ν. 4405/2016 (Α'129).

περίπτωση είναι αντίστοιχες με το επιστημονικό επίπεδο και συναφείς με το γνωστικό πεδίο της θέσης που προκηρύσσεται. ii)»².

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν και την υπαγωγή σ' αυτές των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη μας από την ερωτώσα υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα:

3. Με την ως άνω διάταξη του άρθρου 19 παρ. 1 περ. β' υποπερ. α.ι του ν. 4009/2011, για την εκλογή μέλους Δ.Ε.Π. στη βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή, πέραν της κατοχής διδακτορικού διπλώματος και της συνάφειας αυτού καθώς και του εν γένει ερευνητικού, επιστημονικού, διδακτικού, κλινικού ή καλλιτεχνικού έργου των υποψηφίων με το γνωστικό αντικείμενο της προς πλήρωση θέσης και των λοιπών προϋποθέσεων, για τις οποίες δεν πρόκειται εν προκειμένω, τίθενται, επιπλέον, ως προϋποθέσεις, διαζευκτικώς: α) είτε η τριετής τουλάχιστον αυτοδύναμη διδασκαλία μετά την απόκτηση του διδακτορικού διπλώματος στο γνωστικό αντικείμενο του Τομέα σε Α.Ε.Ι. ή ομοταγή ιδρύματα του εξωτερικού, β) είτε η τριετής τουλάχιστον άσκηση αναγνωρισμένου επαγγελματικού έργου ανάλογου επιπέδου σε σχετικό επιστημονικό πεδίο, γ) είτε η τριετής τουλάχιστον εργασία σε αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα της χώρας ή της αλλοδαπής είτε η τριετής τουλάχιστον συμμετοχή με αμοιβή σε οργανωμένα ερευνητικά προγράμματα, οι δραστηριότητες δε αυτές πρέπει σε κάθε περίπτωση να είναι αντίστοιχες με το επιστημονικό επίπεδο και συναφείς με το γνωστικό πεδίο της θέσης που προκηρύσσεται. Ενόψει του διαζευκτικού και, ως εκ τούτου, ισοδύναμου χαρακτήρα των προϋποθέσεων αυτών (ΣΤΕ 1467/1997), για την εκλογή στη βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή απαιτείται είτε η αυτοτελής συνδρομή οποιασδήποτε απ' αυτές τις προϋποθέσεις είτε η συνδυαστική συνδρομή αυτών, ενόψει της προβλεπόμενης δυνατότητας πλήρωσης του ελάχιστου χρόνου των τριών (3) ετών συνδυαστικώς από τις δραστηριότητες αυτές.

² Η περίπτωση β, όπως είχε αντικατασταθεί με το άρθρο τέταρτο παρ. 1 του ν. 4405/2016 (Α' 129), αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 9 παρ.1 του ν. 4521/2018 (Α' 38).

4. Εκ των ανωτέρω παρέπεται ότι, η τριετής εργασία σε αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα ή η τριετής συμμετοχή με αμοιβή σε οργανωμένα ερευνητικά προγράμματα που τίθεται ως προϋπόθεση, διαζευκτικώς ή/και συνδυαστικώς με τις προϋποθέσεις της τριετούς αυτοδύναμης διδασκαλίας ή του τριετούς αναγνωρισμένου επαγγελματικού έργου, για την εκλογή στη βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή, πρέπει να έχει διανυθεί και διεξαχθεί μετά την λήψη του διδακτορικού διπλώματος και τούτο, διότι, όπως έχει γίνει δεκτό, μόνο έτσι η ερευνητική αυτή δραστηριότητα αντιστοιχεί στο υψηλότερο επιστημονικό επίπεδο, στις αυξημένες απαιτήσεις του οποίου πρέπει να ανταποκρίνεται ο υποψήφιος για κατάληψη θέσεως Δ.Ε.Π. μετά την εκ μέρους του ολοκλήρωση της διαδικασίας απόκτησης του διδακτορικού του διπλώματος, δεδομένου ότι το δίπλωμα αυτό απλώς πιστοποιεί, ότι ο κάτοχος του έχει φθάσει στο απαιτούμενο ελάχιστο επίπεδο επιστημονικής ωριμότητας, που απαιτείται ως αφετηρία για την μετέπειτα ακαδημαϊκή του εξέλιξη (ΑΔ ΗΟC ΣΤΕ 3537/1999 σκ. 4, 2747/1997 σκ. 5, ΔΕΦΛαρ. 594/2014 σκ. 13). Επισημαίνεται δε ότι οι αποφάσεις αυτές εκδόθηκαν καθ' ερμηνεία και εφαρμογή της ομοίου ρυθμιστικού περιεχομένου, ως προς τις διαζευκτικώς απαιτούμενες προϋποθέσεις της αυτοδύναμης διδασκαλίας ή της ερευνητικής δραστηριότητας, διάταξης του άρθρου 14 παρ. 3 περ. ι του ν. 1268/1982 και δεν παρέχεται, συνεπώς, έρεισμα για διαφορετική ερμηνευτική προσέγγιση εν προκειμένω. Η περί του αντιθέτου δε εκδοχή που διατυπώνεται ως προβληματισμός στο έγγραφο του ερωτήματος ότι, μετά την κατάργηση (με το ν. 4009/2011) της βαθμίδας του Λέκτορα και τον εισαγωγικό, πλέον, χαρακτήρα της βαθμίδας του Επίκουρου Καθηγητή, δεν έχει εφαρμογή η ως άνω ερμηνευτική-νομολογιακή προσέγγιση, διότι αυτή διαμορφώθηκε υπό το καθεστώς του ν. 1286/1982 που προέβλεπε και τη βαθμίδα του Λέκτορα, για την εκλογή στην οποία απαιτούνταν λιγότερα προσόντα και, έτσι, για την εκλογή στη βαθμίδα του Επίκουρου ακολουθήθηκε «μία πιο αυστηρή ερμηνευτική προσέγγιση ως προς τα απαιτούμενα προσόντα επιλογής, τελολογικού χαρακτήρα και όχι περιοριζόμενη στη γραμματική διατύπωση της διάταξης», δεν έχει έρεισμα στο νόμο και τούτο, διότι, οι κρίσιμες εν προκειμένω ως άνω προϋποθέσεις για την εκλογή στη βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή τόσο υπό το καθεστώς του άρθρου 14 του ν. 1268/1982 όσο και υπό το ισχύον καθεστώς του άρθρου 19 του ν. 4009/2011, πλην της διαφοροποίησης του ελάχιστου χρόνου άσκησης των σχετικών δραστηριοτή-

των, είναι κατά βάση οι ίδιες, εάν ήθελε δε ο νομοθέτης να τις διαφοροποιήσει, λόγω του εισαγωγικού (πλέον) χαρακτήρα της βαθμίδας του Επίκουρου Καθηγητή, θα το όριζε ρητώς.

Απάντηση

5. Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων, η απάντηση επί του τεθέντος ερωτήματος, είναι η εξής:

Η τριετής εργασία σε αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα της χώρας ή της αλλοδαπής ή η συμμετοχή με αμοιβή σε οργανωμένα ερευνητικά προγράμματα που τίθεται ως προϋπόθεση, διαζευκτικώς ή/και συνδυαστικώς με τις προϋποθέσεις της τριετούς αυτοδύναμης διδασκαλίας ή του τριετούς αναγνωρισμένου επαγγελματικού έργου, για την εκλογή μέλους Δ.Ε.Π. στη βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή, πρέπει να έχει διανυθεί και διεξαχθεί μετά τη λήψη του διδακτορικού διπλώματος.

Θεσσαλονίκη, 19 Μαΐου 2020

Ο Γνωμοδοτών

Θωμάς Ι. Καζάκος

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.